

Unghvár, szeptem. 17.
1864.

FELVIDÉK.

Második évi, folyam
38. szám.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

S

az ungh- és zemplénmegyei gazdasági egyletek, az ungh-szerednyei borászati társulat,
és az unghmegyei takarékpénztár

HIVATALOS KÖZLÖNYVE.

Megjelen minden Szombaton
Előfizetési ára: Egy évre 6 for.
Fél „ 3 „

Hirdetések jutányosan közöltetnek.

Felelős szerkesztő s kiadó tulajdonos

Bánóczy Ferencz.

Szerkesztő és kiadó hivatal, hová a kéziratok és
előfizetési pénzek küldendők, kis-híd utca
Özvegyi ház első emelet.

Főhívás.

Az Unghmegyei gazdasági egyleti igazgató választmányi tagok f. hó 22-én a „Korona„ vendéglőben reggeli 10 órakor tartandó választmányi ülésbe ezennel elnöki meghívotnak: egyszersmind pedig a Szobránczi verseny-szántás-és lófuttatás rendezésével megbízottak az egyesület részéről tett kiadások előszámítását a választmányi ülésben felmutatni ziveskedjenek.

Kelt Iskében szeptember 13-án 1864.

id. Horváth Gábor
gazd. egyleti elnök.

Földtani vázlatok.

A gyémánt.
(Vége.)

A világ legértékesebb gyémántja a Koh-i-noor „Világhegy“ nevű gyémánt. — A hol a fény, a hatalom és diadon, oda gravitálnak a gyémántok is ragyogni. Az indiai csillaga letűnt, gyémántjainak legjelesebbjei is számtalan vizsontagságokon átmenve lassankint átjöttek Európába. 1850-ben érkezett meg a Koh-i-noor is földie közé, mert a portugálit kivéve, minden egyéb fő-gyémánt India szülőltje. Arra hogy a gyémántnak becsét kellőleg méltányolhassunk lehetetlen elmulasztani léte történetét röviden elő nem adni. — Hindu-legendák szerint déli India bányáiban találták a nagy háboru idejében (mely csakugyan versezethen is meg van énekelve,) ekkor ezt egy király viselte, ki a csatáren halva maradt. Ez lehetett vagy 5000 évvel ez előtt (azaz 3100 K. e.) — Egy tetemes szünet után K. e. 56 évvel ismét tudjuk, hogy Vikramaditya nevű fejedelem tulajdona lett, ki azt utódjára hagyta, s jóval későbbben ezek egyikétől a mohamedánus hódítók elvették. — Még biztosabb adattal birunk, hogy a 14-ik században a Delhi sultán birtokába jutott. — 16. században (1526) Hindostán fejedelme Baber volt, ez saját memoir-jait ledictálta, melyekből másolatok maiglan is forognak kézen, sőt angolra is levannak fordítva. Ez a többi közt írja, hogy fiát egyszer háboruba küldte Bikermajit fejedelemlen, kit Agra nevű erősségben körül is vett. Bikermajit és a nép főnökök alattomban megszökni akartak, de megfogták őket és a győző elébe vitték. Ez velök kegyesen bánat és nem engedte katonáinak hogy kirabolják őket, miért is haladatosságból ajándékozta neki egy szekrényt tele kincsekkel. Ezek közt volt egy híres gyémánt, melynek értéke roppant nagy, ugy hogy egy gyémánt ismerő azt állítja, hogy az egész világ napi költségének felét megéri. — Európába létének s jellességének híre jó korán érkezett egy francia utazó, Mr Tavernier által. Ez (noha csak tölvázmestere volt bizonyos báró d' Aubonnenek) értelmes vállalkozó ember volt és igen tudott a drága-kövekhez, s csakugyan azért is ment Indiába 1665-ben hogy gyémántokat vásároljon. Úgyessége és szakismerete által megkedveltette magát a Delhi udvarnál, ugy hogy megengedte a sultán hogy kincstárát megnézze, sőt hogy a köveket meg is mérhesse. Utazását leírván, említi hogy „Egy gyé-

mánt különösen feltűnt nagysága és értéke miatt; rózsá idomban van metszve, hasonlít egy ketté vágott tojáshoz; szine igen jó és sulya 319 ratis.“ Ezen ratis, melylyel Indiában az ékkö-árusok mérnek, eredetileg nem egyéb, mint egy bizonyos növénynek (abrus precatorius) magva, és helyesen áttéve az európai mértékre tesz 175 karatot, mi jó formán megközelíti a Koh-i-noor valóságos sulyát, mely legujabb mérések szerint 186 karat. — Tavernier említi, hogy nem régen az előtt történt volna a köszörülése egy oda utazott velencei kö-művész által, de a sultán nem volt megelégedve munkájával miért is nem csak hogy nem fizetett neki, hanem még le is foglaltatta haragjában minden pénzét, melyet magával hozott volt. Ezen adatját Taverniernek sokan kétségbe vonják annyiból, hogy eredeti indiai írók ugyan ezt a történetet felhozzák, de más ékköre alkalmazva. Innét arról, hogy mikor, hol és ki köszörülte, biztos adatunk nincs, de amny bizonyos, hogy idoma kissé részarányosb is lehetne, mert csakugyan egy tojáshoz hasonlít, mely hosszában ketté van vágva, így tehát az egyik végén dudorodott, a másikon pedig laposabb.

1739-ben Nadir meghódította a nagy gyémánt akkori birtokosát Mohamed Shahot. Monda szerint ez utóbbi turbányán viselte a mint hódítója elé ment. Ez azt kívánta, hogy megadásának jelül eseréljen vele turbánt, mi által a gyémánt Nadir Shah birtokába ment át, és általános hiedelem szerint ő az, ki a Koh-i-noor nevet adta neki. E név az előtt csakugyan soha se fordul elő az írókknál. Nadir Shah halála után ennek kis fiától elvette a gyémántot Ahmed Shah, Kabulban az abdali dynastia alapítója, s róla átszá lott többi nemzedéki utódra. Ezek közül Shuja Shah elűzetvén Kabulból, Runjit Singhez menekült, ki minden alkalmat és fenytést felhasználva, a vendégnek nevezett, de valóságos fogolyként tartott monarchát 1813-ban reá birta, hogy drágaságait engedje bizonyos föltételek mellett neki át. — Runjit felette megörült a nagy gyémántnak, s azt nyilvános ünnepélyeken mindenkor hordozta is. Halála ágyán a körülötte levők reá akarták venni, hogy Jagannathnak testálja, s szeréntök fejesóválással belé is egyezett. De a mint a kincstárnoktól kérték, ez nem akarta esupán egy egyszerű fej billentésre kiadni, nagyobb biztosítékot, irást kívánván. Vissza mentek, de az alá-írás előtt Runjit meghalt, s a Koh-i-noor a lahorei kincstárban maradván, utódjaira szállott, kik azt alkalmlagszinte nyilvánosan viselték. Végre néhány év előtt az angolok lefoglalták a lahorei kincstárt, és azt határozták, hogy az a háború költségei fedezésé fejében a kelet-indiai társaságé legyen, s a többi kincs közt levő koh-i-noor pedig egyenesen az angol királynénak adassék ajándéknak. — 1850 April 6-án hagyta oda ő hazáját szülő földét a Koh-i-noor, és jött „Medea gözősen, két fő katona tiszt kíséretében át új homába Ugyan azon évi Junius 30-án érkezett meg Angliába és 3 napra reája a kelet indiai társaság londoni főnökei átadták ő felségének, a királynénak; kinek szelid birtokában pihen jelenleg, miután évezredekig annyi zajos eseményeken ment volna keresztül. Az 1851 diki ipar-műkiállítás valóban fényes alkalmat nyújtott a Koh-i-noort az egész világnak bemutatni. Méltó volt az alkalom a tárgyra de viszont méltó a tárgy az al-

kalomra is, mert ha ősvoltát és viszontagságait tekintjük, az kétségkívül a gyémántok királyának tekintendő. Ára sokféleképp határozottat meg: a legmagasabb becsű 3 millió font sterlingre teszi. Azonban ha Jeffrey tábláit vesszük, melyek már régóta szolgálnak ily esetben sinór mértékül, sulya és szine következtében vagy 260 ezer sterlingre teheni. Le kell ugyan ez őszvegből vonni az ilom szerencsétlen volta miatt, ellenben adni kellene hozzá sokkal többet historiai nevezetessége következtében. Sokan mintegy középszám gyanánt kerelen 1,000,000 fontsterlingre (10,000,000ft. e. p.) tartják. Sulyra nézve e sorozat áll: — 1. Romeo szigetén a mattani-Rajak gyémántja - - - - - 300 karat.
2. az orosz gyémánt - - - - - 193 „
3. koh-i noor - - - - - 186 „
4. az osztrák gyémánt - - - - - 139 „
5. a francia (Pitt, v. Regent nevű) 136 „
6. a portugáli gyémánt - - - - - 120 „

TURZÓ.

A magyarországi képzőművészeti társulat kiállítása június-júliusban.

Tisztelt szerkesztő ur! Foglalatosságaim a folyó évi nyárlóban Pestre vittek, hol egy „a magyarországi Műegylet“ mint a „magyar képző-művészeti Társulat“ — esarnokát, s akkori kiállítását, időm szük volta mellett csak futólag — megáézvén; ha nem találja ön igen érdektelennek becses lapja olvasóra nézve — röviden előadom észrevételeimet a kiállított művekről.

Mindenekelőtt bevallom, hogy se művész, se szakavatott nem vagyok. „Műkedvelő“ — igen — de csak a szónak betű szerinti értelmében, — még pedig nagy kedvelőjük az oly műveknek, melyek — felfogásom, vagy ízlésemnek megfelelnek; de nem azon értelmében, mint e szó többnyire vétetni szokott midőn az alatt „mű próbálgatót értünk.“ Kifejezősimben is tehát „naturalista“ leszek s nem utánzom a szakemberek művaszavaikat.

Mint fentebb mondtam, a nyárló végén — tehát a nyárló 23-ától nyárló 23-áig kiállított műveket láttam. A lajstrom 1. száma alatt egy gyps-csoportozat Friemel Józseftől Bécsből, melyen egyéb hibát nem találtam, mintsem hogy rosszul kellett az utra elkészítve lennie, mert megsérült. Ha a művész gondot fordít a kiállításra: gondosabb kezekre bizhatná a pakolást is.

2. sz. Engerth Vilmos Pesten „Aratási jelenet Olaszországban“ — 1864. évi műlap. — Bár semmi kivétőt nem találunk benne — szeretnők, ha a lajstromban a választást is indokolva olvashatnók, miért választott műlapnak, mert magán a műlapon legalább fel nem tűnt nekünk ez indokolás.

Itt azonban a lajstrom kitétele hibás mert a mű eredetije, Markótól van: Engerth csak köre rájzolta.
3. Barth Anna Münchenben „A levél“ — Szép darab, és annál szivesebben dic-érjük, hogy női kezektől ered.

4. Halauska Lajos Bécsben „Falua Mennusná 1 — (nem Majnánál?) — Würzburg mellett; — különben jó tájkép, de az előtér színezete hamvas és fekete.

5. Spitzweg Károly München. „A remete.“ Hogy a remetén nagyon meglátszik, hogy német, — még arca is feltűnően német arcz: nem akarjuk h' b'ául róni fel, mert természetesnek találjuk, hogy a

művész saját nemzete jellegét adja eszményi műveinek. — De hogy a német még remetéskedni sem tud esernyő nélkül — ez már kissé meglepett. — Különben a mű szép tehetségre mutat.

6. Lefler Ferencz Bécs „Az első kísérlet.” — E képen egy maeska szerepel, melynek síma és lágy szőre helyett sertéi vagynak. — Mindent — de kivált állatot természet után kell rajzolni és festeni.

7. Rapp Rudolf München. Winkelried kápolna. Oly magasra van akasztva, hogy részleteit szemüveg segítségével sem voltam képes kivenni; — de színezése igen feketének látszik.

8. Kratzmann Gusztáv Bécs. Mária a trónuson, oldalán Lukács és Cziezelle. E darabot művészi szempontból nagyon meg nem felelőnek tartjuk. Feszés kevés hajlékonyság a rajzban, kevés természetesség a színezésben; — s a túlságosan vastag aranyfény körrökkel alkalmas lehet valamely kis oltár feletti képeknek, — de mű-csarnokból ki rina.

Különben ez alkalommal megjegyezzük azon észrevételünket, hogy hasonló tárgyú szent képekbe igen ritkán sikerül a művészeknek érdekességet ütni. De hogy ez a jelen mű szerzőjét megrovásunk alól teljesen nem menti fel: meglátjuk a 28. számmal. — Annál kiáltóbb e képek borzasztó ára 1000 frt!!!

9. Portman V. Düsseldorf. Tiroli tájkép kitűnő, — a táj igen jól választva, s a választásnak a kivitel is megfelel; — s így a különben is régóta művészi hírből álló Düsseldorfnak méltó képviselője.

10. Sauer Ferencz. Prága. Havasi virág-szedők. A havasok úgy alakra mint színezetre nagyon egyhangúak.

11. Komlósi Ferencz. Temesvárt. Táj-rész a Bánsági határvidékről. Annyira jó, hogy valódi örömmel volt felette, miszerint a külföldi művek közt most a magyar képzőművészeti társulat alkulta óta különben oly kevés magyar mű, — (mert csak két magyar művésztől 3 mű van e kiállításban) — ily derék magyar műveket látunk. — Ára is elég szerény — 80 ft. — Legfeljebb az eget kissé violaszínesnek találjuk. A másik magyar mű a 20. szám alatt jön elő.

12. Kummer Robert. Drezda. Cintra hegység (Portugáliában) közelgő zivatarnál. Nagy és nagy-szerű tájkép. Az előtér igen is sötét, — különben jó mű. — Ennek párja.

13. Ugyanattól. — Részlet a Cintra hegységben Lisboa mellett — sokkal jobb kitűnő mű.

14. Női mű. Hodák Arnoldine, Brünn. Görög olajkréoszólókkal. Nem kitűnő — nem rossz.

15. és 16. Krämer Rudolf Bécs. — Legelő telén — és ökor fuvar. Ismét magasra akasztva, a 16. számú a színezés igen sárgásnak, de különben mind a kettő jónak látszik.

17. Marr Henrik München. Reggel egy faluban. Különben igen jó mű: csak azon kifogásunk van, hogy a kacskák nem természet után festettek. Nem természetes veres színűek, rövidek és hosszú lábúak.

18. Koczinek Pál Bécs. Töröksán-zok Bécs mellett. Nem kitűnő. A fákról meg nem ösmerhető valjon ős, nyár, vagy tavasz van-e, — pedig a természetben a mi égálgunkon mindenkor megismerhető; — e képen pedig némely fűzfa egészen veres fakó, mint a melyet a dér leforráz, más még egészen zsenge hajtást mutat, — míg fenn a sáncon levő bokrok nyár derekára mutatnak.

19. Van der Venue — München — Czigány tanya. — Nem láttuk a Bajorországi czigányokat; de a mieinknek sajátos arcvonásaik vagynak: e képen pedig épen nem czigány-arcvonásuk.

20. Keleti Gusztáv Pesten. — Vác és tájéka. — Ez a fentebb említett másik — s amannál még kitűnőbb magyar mű, s egy történetileg is emlékeztet magyar várost a nagy Duna partján, hazánk egyik legszebb egyházával híven ábrázol. A Duna esővel borítva. A kép — (hasonlítva a 18 számmal tett megrovásunkhoz) — megösmérhetően mutatja hogy az idő a nyár és ős között átmenetet ábrázolja.

(folyt. köv.)

Ujdonságok.

— Ungvárott egy orosz lap van keletkezésében mely az orosz nép politikai, egyházi, iskolai és társadalmi érdekeit képviselő és tárgyalná. A megye első alispánja Lyahovics János ur felhívást intézett hitsorsosaihoz, amelyben felkéri őket, hogy a megkívántató 3000 forintnyi pénzalaphoz mint részvényesek járulni sziveskedjenek. A legkisebb részvény 50 forint; mint-hogy pedig ily összeget egyes szegényebb sorsú egyének nem igen áldozhatnak, azt tanácsolja, hogy egész papi kerületek álljanak össze, s egy név alatt 50—100 forintos részvényt vegyenek. Az aláírási iverk e hó 30-ig küldendők be, s mihelyt a fennebi összeg aláírás útján biztosított, a felhívást kibo-

csájto alispán ur igéri; hogy a szükséges felsőbb engedély kieszközölését annál is inkább magára vállalja, mert ezen lap megindítása igen fontos és mindenek fölött szükséges.

* A széchenyi kertben még az ős folytán be lesz végezve a esinos sveiczi épület, daczára annak, hogy valami rossz indulatú barbár nép mindenféle akadályokkal igyekszik hátráltatni a munkásokat; így a többi közt egy éjjel a belső párkányokat annyira lerombolták, hogy majdnem kétnapi munkálatot igényelt azok kijavitása.

*) Az itt működő szintársutat Vasárnap, 18-án tartja bucsu-előadását „A király házasodik” című darabbal. — Teljes elismeréssel tartozunk az igazgatóknak, hogy ily jeles művel bucsuzik el a színházi közönségtől.

*) Munkácsen lővészegylet alakult.

— A máramaros-szigeti h. hitv. lyceumban az 1864. iskolai évre a beiratások sept. hó 26-án kezdetnek meg, s tartanak octóber 1-ső napjáig.

— Mult hétfőn egy nagy-kövésdi lakos azon jelentést tette a zempléni megyehatóságna, hogy ő egyik jó barátjával szerdahelyi határban levő szőlőjében egy nagy ládát ásott ki, melyben mintegy 7 mázsát tevő különféle aranyérmék és ékszerneműek találtak. Képzeltetni már most a sensatiót, melyet ez esemény S. a. Ujhelyben okozott. A megye részéről természetesen azonnal bizottmány küldetett ki az illető helyre, melyet a békei tulajdonosa kiváncsiságában maga személyesen szállított a helyszínre. — Szóval: a kiváncsiság kimondhatatlan vala. — De a helyszínén fájdalom csak hamar kitűnt, hogy az egész a feljelen-tő jó öregnek csak rögzött egy eszméje, melyet időnkint fel szokott melegíteni, nehogy vékép elfelejtse. (Z. II.)

— Hiba igazítás: Mult számunkban a „Visszaemlékezés Szalay Lászlóra” című cikk mottoja alatt hibásan áll Cicero, Horác helyett.

Egyveleg.

Szomorú tanulmányok egy vigoperetteből.

1-ször Szomorú az, hogy vig operette-nek nevezi szerzője, holott ezime „Tíz leány és egy férj sem.” Közben szólva, ide felkiáltó jel kellene így ni és egy férj sem!!!) — 2-ször. Szomorú az

TÁRCEZA.

A spanyol hölgy.

történeti beszélyke, írt: Margittay Dezső.

Ha egyszer véletlenül azon csoda történnék, hogy valamely varázsszóra vagy érintésre fölébrednének halottaikból mindazon urak és urnők, kik a XVII-ik század második felében oly fényessé tévők I. Károly spanyol király udvarát, Madrid a legsajátosabb zürzavarnak lenne színhelye.

Az ős honatyák, kiket akkor a birodalom kormányzására hívott a királyi kegy, azt gondolván hogy még mindig 1666 körül vannak, legelőször is az Escurial¹⁾ felé ballagnának, hol azon időben a gyermek király (I. Károly) s az özvegy királyné laktak. Az első perczen mindnyájan összevonnák szemöldöküket, mert eszükbe jöne, hogy egy nő tartja kezében a birodalmi kormánypálcát.

Egy nő! Egy azon nemből, melyet isten arra teremtet, hogy szórakozási tárgyal szolgáljon a nemes Caballeroknak; melynek feladata a hizelgés, s a duennákkal²⁾ való eselszövények koholása!

Haragra gyuladt tekintettel fürkésznék, ha nem pillanthatnák-e meg a gondosan aláhuzott ablak-redőnyök mögött azt a főt, melyen a kormányzó korona helyett oly szívesen látnák a zárda fátolt? Vagy azt, melyet egyetlen spanyol sem tudott távol képzelni az özvegy királynétól s melyet csak a sértetlen Tonsura³⁾ menthetett meg a sebzett büszkeség boszujától.

1) Escurial: királyi palota Madridban. M. D.

2) Duenna: öreg női felügyelő a hölgyek számára.

3) Tonsura: A lelkészeknek fölszentelés alkalmával, mint tudva levő, fejük tetején a haj leborotváltatik s ezen kis folt nevezetik úgy.

— Pater Nithardó! a te bünöd nagy, először is nemtelen ágyban születél s még is, daczára annak elég szerénytelen valál nemtelen létedre oda vinni a dolgot, hogy a királyné gyontató-jából ministerré tedd magad. Másodsor oly egyéneket emelél a legfőbb méltóságokra, mint marquis de Aytona és don Marco de Logola; akik ugyan születésre nézve többek, mint te, de engesztelhetlen ellenei don Juan d' Austrianak, kit mi spanyol nemesek majdnem imádunk! suttognak szikrázó szemek s összeszorított öklökkel.

Az ifjabb urak nem törődnek az Escuriall; léptöket egyenesen a Puerta del sol⁴⁾ felé irányoznák, hol hajdan IV-ik Fülöp király szerelem fiának, don Juannak palotája állott.

Es ez nagyon természetes. Hisz e palotához mindnyájokat kedves emlék köti; ez volt gyűlhelye a birodalom „arany viráginak” a büszke, szép és ifju spanyol Caballeroknak; ez egyedüli hely volt Madridban hol nem divatozott Copas⁵⁾ számra inni a madeirait, mint például egy dologban kifáradt Escribano⁶⁾ teszen, ha bevégezé a reá szabott munkát; itt szökőkutak ontották a nemes nedvet, mámort okozó sz sz zel töltve be a levegőt.

Ezen helyen találhatták folyton a legszebb Castagnette⁷⁾ leányokat s a legédesebb ajku mandolinós nőket.

Innen szoktak kiindulni a kedélyes nő vadászatra, mely egy don Juan vezérlete alatt egyedül csak a szép nőkkel bíró férjekre nézve lehetett veszelés.

Midőn pedig elérnének azon helyhez hol don

4) Puerta del Sol: A nap kapuja.

5) Copas: Csésze. Spanyol közönséges mérték.

6) Escribano: írnök.

7) Castagnette: csont vagy kemény fából faragott csörgök melyeket különösen a moridóbból Spanyolországban maradt tánczos mórleánykák használtak tánc közben, a zene ütény csattogó viszhangoztatása végett.

Juan, a mindenki míg a kijátszott férjek által is imádott férfi palotája állott, ámulva vennék észre, hogy a szép, keleti stílu épület helyett egy angol-modorban épített palota áll, melynek homlokzatára nagy bötükkel van fölírva: „La Posada de los Representantes.” *)

— Szent Januárra! — kiáltanának föl — korunkban nem méltatták a színészt arra, hogy eltemessék s mégis arany órákat éltsünk; most palotát emelnek a színészeknek, de az egész országban nem bír születni egy don Juan.

A Sennoritas⁸⁾ végre kétfelé oszolna; egyik rész a Pradoba⁹⁾ menne — nem magát mutogatni, mert hiszen akkor minek viselné fején a szokásos Mantillát¹¹⁾ a deli ifjakkal tölt sorok között sétálni.

A nagyobb rész azonban — és ezek a legszebbek volnának — St. Hyeronimo egyház felé sietne. — Minden nőt egy egy megorra képű agg duenna követne nagy szemű olvasóval karján. A duennák ajkai rendszerint mozogni szoktak, mert ők uton utszélén folyton imáznak, mint ahogy a magába tért agg koruhoz illik. Hanem azok a becselt szemek; melyek homályosságok daczára is éles látással bírnak, folyton az utca két oldalát ügyelnék, nem kiváncsiságból s nem is azért, hogy talán valamely — az elmenőkre nem nagyon ügyelő ifjunak némi titkos jelek által tudtára adja, hogy most ő a szép Sennorával a St. Hyeronimo egyházba megyen, hol, mint tudva levő dolog az év napjainál több számu oszlop és barátságosan homályos szögletke vagyon, nem! sőt inkább szetteként, hogy a reá megörzés végett bizott hölgyet a reá netalán irányzott forró tekintetek elől ideje korán megóvhassa.

8) Színészek palotája.

9) Sennoritas: uri nők öszveze.

10) Pradó: prao kiejtéssel híres és szép sétahely Madridban.

11) Mantilla: A fátol, melyet a nők arczok leplezése végett viselnek.

hogy oly apa, kinek tíz leánya van, és a portéka nem kel, vagy nem kell, és ő még tánczol, dalol, czimbalmoz s uram Isten még Szidivel negyedik házasságra készül lépni! Hátha még Sziditől is vagy három négy leánya születnék?! 3-szor. Szomorú dolog az, hogy oly iparkodó jeles atyát, ki tíz derék leányt produkál és mind a tizet finomul nevelteti, mind a tiznek évenként legalább két pár cipőt, két pár hariznyát, két pár kesztyűt, két felsőt, két alsó ruhát, egy krinolint, egy kalapot, egy pártát, egy hariznyakötőt, fülbe valót, nyak-és kar-éket, melltűt kötötűt, varrótűt, gombostűt, hajtűt, fehér, fekete és minden kigondolható színű czéznát, selymet, pamutot stb. vásárolni tartozik és be is vásárol; ezenkívül, mind a tíz leányának, zongora-, ének-, zene-és táncmestert tart; végre mind a tiznek reggel kávé és ahhoz mindegyiknek egy-egy zsemlyét vagy kiflit, délből, ebédet, este vacsorát előteremteti kénytelen; — szomorú dolog, mondok, ha ily istenlátogatta honpolgárt a magas államhatóság vagy az államnak magas hatósága minden néven nevezendő egyenes és egyenetlen adótól ide számítva a fogyasztási adót is, föl nem ment; sőt többet mondok hogy fejenként minden lány után legalább 200 mondd csak kétszáz oszt. ért. forintnyi segély pénzben nem részesít! — 4-szer. Szomorú dolog, hogy Párizs Agamemnon annyi szépség, annyi műveltség, annyi kellem, annyi baj, annyi sip-, dal-, trombitaszó és puskalövésre oly érzéketlen mint egy tuskó, és hány ilyen Párizs van,

Oh hányan vagyunk mi ily Párizsok, kik annak a szegény Kakasfinak lélekkrázó érzékeny kukorikolásaira legföllebb egyet nevetünk, nemhogy honfiai és emberbaráti kötelesség szerint legalább egy-egy tehermentes terhétől megváltani törekednénk. Uram bocsá, émekeim oly részvevő szívem van, hogy mind a tizet elvinném, ha már egy feleségem nem volna. — 5-ször. Ötszörösen szomorú dolog, hogy a házasság innen onnan kimegy a divatból; pedig — 6-szor Uri szegény magamnak is van már eddig 3, mondd: három leányom, kikhez ha még vagy egy járul — a mit nem kívánok — lesz négy; arra a gondolatra, hogy tiz legyen jaj! jaj! magára erre a gondolatra is meg tudnék öszülni! — 7-szer, Leges legszomorubb az egész dologban az, hogy midőn Kakasfinak sikerült nagy nehezen egy legényt fogni, ki már megesküszik, hogy házát csak mint völegény hagyandja el; (oh boldog apa!) és ime kisül, hogy a lépre került pintyöke nem Agamemnon Párizs, hanem Kakasfi Párizs, azaz Kakasfi urnak egyetlen férfi örököse, a tíz leányának osztályos testvére, az apjoknak vetélytársa

Szidinek esküdt szeretője. Tehát ismét egy kenyérvövel több!

Szegény édes apám téged is ilyen formán látogatott meg a kegyes Teremtő, csak azzal a különbséggel hogy a te ingóságaid közül honvédnek is, katonának is jutott.

Végezetre mindenek fölött szomorú, hogy mi nemes publicum más bajain legjobb üzén kaczagunk. Keszéredes.

Irodalom.

— Megjelent és beküldetett a Sáros-Pataki füzetek VI szálltmánya szokott érdekes tartalommal, valamint

Az "Erdőszereti Lapok," IX füzeté is.

— "Anyagi érdekek," czim alatt Reviczky Szever tevékeny s szép műveltségű ifjú író egy nagy nemzetgazdasági közlönyt fog október 1-én megindítani, ismeretes kitűnő szellemi erők közreműködésével. Megjelen minden héten egyszer. Előfizetési ára egy évre 8 ft. félévre 4 ft. évenegyre 2 ft.

— Ugyancsak Octoberben indul meg egy új népszerűség is "Képes ujság a magyar népmulátva oktató barátja," czim alatt. Megjelen havonként kétszer. Szerkeszti Ilméri Kiss István, főmunkatárs Májor István. Előfizetési ára csak 2 forint. Olesósága mellett hihető, hogy a magyar népnél nagy elterjedésnek fog örvendeni, ami kívánatos is.

— Megjelent "A Kosztolányi hölgyek," történeti regény két kötetben ita P, Szathmáry Károly. Ára 2 forint.

— Fraenkel B. ujhvári könyvárusnál kaphatók "Magyarország a török hódítás korában," Salamon Ferenczről 2 ft. 80 kr. — Schakespeare minden munkái egy-egy kötet 1 ft. — Szalay László Államfértak és szónokok könyve, 6 kötet 6 ft. — Gróf Szechenyi István political iskolája 3 kötet, 7 ft. 50 kr. — Nagy Iván "Magyarország családai czimerekkel," 15 k. egy-egy kötet, 3 ft. 40 kr. — Paczig "Mezőgazdatiszt," kézi könyv 2 ft 60 kr.

— A "Nővilág," czimű divatlap e hó végével megszűnik.

Színház.

— Szombaton, sept. 10. Philippovicsné javára adatott „Szécsi Mária“ színmű 3 felv. Szige-

től. A jutalmazott jeles művész, Szécsi Máriát kitűnően játszta, s megjelenésekor koszoruk és virág-bokrétákkal tiszteltetett meg. Balogh Károly (Veselényi) ismét akadozott, egy jó színésznek soha sem szabad készületlenül föllépni; organuma gyönyörű, s azért jobban tenné, ha mérsékeltbb hangon beszélne. Szabó (Buckenbuk) és Balogh Gy. (Gyűszűsi) mulatságos alakok voltak. Krasznai (Homonnai) jól játszott, valamint Bercsenyi (Kádas) és Almási (Budaházi) is; az előbbi igen jól masquirozza magát. Balázs Ilka kedves Kati ez a volt s Baloghné (Ursula) rövid szerepében is értelmes színésznőnek bizonyította magát. Az előadás eléggé sikerült. Közönség szép számmal. —

— Vasárnap sept. 11. „Ó nem föltékény“ vigj. 1 felv. Krasznai (Falvi) Balázs Ilka (Czili) Bercsenyi (Szántai) jól játszott. Almási (Tamás) szinte helyén volt s így az előadás sikerült. Ezt követé: „Tíz leány és egy férj sem“ operette 1 felv. A szinkör megtelt.

— Kedden sept. 13. Vincze József első föllépteül „Mártha“ vig opera 4 felv. Vincze, mint ujonnan szerződött tag Tristán szerepében lépett fel, s tiszta mély bassus hangja, valamint ügyes játéka által a közönség méltánylatát kiérdemelte. Egyébként mai szerepe után nem ítéltjük meg kellőleg s azért szerettük volna őt nagyobb szerepekben is látni, a mire ezuttal kevés kilátásunk van. Philippovics (Plumquett) ezuttal Marzel szerepében lépett fel s annak jól megfelelt. A többi szereplők a régi jók voltak. Az előadás sikerült. — Kis közönség. —

— Szerdán, sept. 14. „Fidibus“ népszínmű 3 felv. Silány darab. — Kis közönség. —

— Csütörtökön, sept. 15. adatott „Szerelem és örökség“ vigj. 2 felv. és „Choufleuri ur otthon lesz“ operette 1 felv. — Az utóbbiban Vincze József játszta a czimszerepet s általános tetszésben részesült. Babilást ezuttal Sinek J. és Balandárdnét Krasznai adta. A többi szerepek a régi kiosztás szerint voltak.

Szerkesztői posta.

— P. L.-nak. Irni fogok, de csak a jövő hét vége felé.

— Ferenczy költeményei bírálat alatt vannak.

— H. Kázmérnak. E hétre elkészt.

Gazdaság és üzlet.

Munkács. Folyó hó 12-ről a piaci árak hiteles kimutatása. Buza alsó ausz. mérőnkint 2 ft. 80 kr. Róz 1 ft. 50—70 kr. Tengeri 2 ft. 40 kr. Zab 1 ft. 20—25kr, Árpa 1 ft. 26—30 kr.

Az urnők mantillájokat mélyen aláboesájtva, szemlesütve haladnának végig az utcán. S így nem is vennék észre a változást mely egy bizonyos épületen, a St. Hyeronimo egyháztól jó 500 ölnyi távolban történt. A duennák ellenben megrettenve bámulnák meg a szép, oszlopatos palotát, mely az újabbkori spanyol előtt del Principe ¹²⁾ név alatt ösmeretes; aztán gyorsan védenzeik mellé lépnek.

— Sennora! — suttognak halkán — térjünk vissza nincs többé mit keresnünk a St. Hyeronimo egyházban. Ah az emberek kebléből rég kihalt már minden vallásos érzelem!

Az urnők e szavakra oldalt tekintenének s megpillantva a del Principe tágas de néptelen csarnokát sohajtva fordítanak hátat a hajdan oly látogatott imaháznak.

Azoknak kedveért, kik a duennák keserű sohajt értelmezni nem tudnák, el kell mondanom, hogy 1666 körül a del Principe helyén egy esinos kis épület állott négy sor narancsa sétánnyal utczára nyíló ablakai előtt.

Ez épület Madrid legelső rangu Fondája ¹³⁾ volt. Két mise előtt termei s narancs sorai rendszeres telve valának ifju urakkal, — kik mind kiválóan vallásos emberek lévén, csak arra vártak, hogy bizonyos ünnepélyes tekintetű duennák, — mert az elősiető s szemekiket szemérmesen félig lezáró urnöket komoly gondolkozásu ifju észre sem veszi — elhaladjanak előttük s aztán egyenként mind elszállingoztak a St. Hyeronimo egyház felé, hol 1666-ban különösen érdekes volt a misét hallgatni oly perczek, midőn az általán kedvelt fondában egyetlen vendég sem lett volna, föltötte ritkán álltak be! de mégis megessett az olykor olykor s ép ily percz volt

az is, midőn egy délután hirtelen fölpattant az üres étterem ajtaja s rajta két egyén lépett be.

Az első egy kisded termetű ifju volt ki esoda szépen formált tagjain gazdag himzetű öltönyt s köpenyt viselt. Karesu derekát széles arany öv öleléskörül, melyről egy kövekkal kirakott ékes mor szablya függött alá. Fején, a tollas baret alól — melyet mélyen homlokára vont, hosszan folytak alá a puha fekete fürtök, melyeknek fényét a sűrű fonatu fekete redesilla ¹⁴⁾ sem vala képes elhomályosítani.

Arca elragadó szépnék alkottatott a természet által; minden vonása életerőt s szenvedélyt lehellett. Piros ajkai körűl egy gyöngye mosoly lebegett; — mely ha a busongó tűzben égő fekete szemek nem hazudnak — nem volt ugyan a boldogság szülőtte, de még is boldogságot tudott teremteni. Bőre üde, fehér s két felől az arcz közepén csak gyöngye pirral színezett, mint a kis leányé, kit szépsége miatt összeesókol az anya.

A második személy, ki az ifjut nyomon követe egy szelid arczu öreg duenna volt, ki midőn az első a fonda ajtajában megállapodott tiszteletteljes de egyszersmind esdő tekintettel néze föl a fiatal Caballero arczába.

— Térj vissza Armenia; — szólt az ifju esengő hangon. — Hiában minden rábeszélés: én látni akarom őt s daczára ellenvetésidnek látni is fogom.

— Ussia, ¹⁵⁾ ön nem gondolta meg, mit szándékszik tenni! Az első perczekben föl fogják ösmereni; el lesz árulva — meggyalázva! —

— Ne aggodj jó öreg! te tudod hogy engem nagyon kevesen ösmernek; s ha olyan lép be, ki elárulhatna, köpönyemmel takarom el arczomat tekintete elől — oh Istenem! — és ha mégis... Mily botrány lenne, ha ily nyilvános helyen...

14) Redesilla: Haar-netz; hajháló, melyet a Spanyol férfiak nemzeti szokásból hordának.

15) Ussia: övidítése a Vuestra = Sennorának (Nagyságotnak).

— Te tudod, mennyire szeretem őt; s ösmersz, hogy rendületlen szoktam határozatom mellett maradni. Mért oltad keblembé már kisded koromban meséiddel az ábrándosság és szenvedélyességet? Mért nem állal ellent kíváncsiságomnak; mért segítél elő, hogy megláthassam őt? Most már késő minden ellenkezés; a gatlás csak növelné szenvedélyemet. Térj vissza a tudva levő helyre jó öreg; néhány óra mulva nálad leszek — végzé az ifju, mialatt az öreg nőt gyöngéden tola ki a teremből.

— Sennor! — szólt most egy elősiető étteremi szolgálta — lehet e szerencsés parancsát fogadni?

— Lehet e nálatok pár üveg lacrima Christit kapni édes barátom?

— A legpompásabbat, oh Madridban csupán két botelleria ¹⁶⁾ érdemes a megemlézésre; ezek közül egyik a király ö folsége birtokában van, míg a másik...

— A tied? Jól van; úgy hozz egy üveg lacrima Christit számomra.

A Caballero most közel az ajtóhoz egy kisded asztal mellett foglalt helyet; kardját hosszan nyujtotta el maga előtt, hogy lábszárait, melyek oly telik és formásak valának, reá nyugtathassa.

Fejét, melyről a baretet az akkori spanyol divat szerint le nem vette, jobb kezére támasztva, úgy helyezkedék el, hogy szeméit folyton a terem ajtaján tarthassa.

A szolgálta már jó három percz előtt meghozá dicsért borát, mely ép oly rozsl lehetett, mint amily drágán árultaték. Azonban az ifju nem sokat törődött a minőséggel; tele tölti kisded aranyos szélű poharát s aztán borostól együtt tova tova magától érintetlenül hagyja az asztal közepén.

(folyt. köv.)

16) Botelleria: pince.

12) Színház Madridban.

13) Fonda: vendéglőféle mulató ház.

Hirdetmény.

A szabadalmazott osztrák nemzeti bank részéről a magas cs. kir. pénzügyi hatósággal 1855-dik október 18-án és 1863 január 3-án létrejött egyezkedés következtében Zemplén megye Mád kerületében fekvő **Makovicza** nevű **állami-szőlő** a hozzá tartozó préházal együtt, nyilvános árverés útján örök áron elfog adni.

1. Ezen szőlő 14 1/2 hold területtel bir és egészben 6039 ft. becsárca vagy pedig részletekben holdonként 416 ft. 50 kr. a préház pedig 946 ft. eladás alá bocsájtatik.

2. Az árverés e folyó 1864-ik év **október 4-én délelőti 10 órakor Tokajban** az ottani uradalmi tisztartói irodában fog tartatni.

3. Az árveréshez mindenki lovasítatik, ki magát arra törvényesen lekötöztetheti.

Külföldiek kötelesek egyéni képességeket a birtok szerzésre nézve kimutatni.

Ki egy harmadikért ajánlatokat tesz, köteles erre nézve felhatalmazással ellátva lenni.

4. Az ezen szóbeli elárvereltetésbe részt venni kívánók tartoznak a kiküldési ár tized részét kész pénzben, vagy állami papíroban a Bécsi börze járása szerint vadiumként az árverési bizottmánynak kézbesíteni a hirdetményt egy, valamint az eladási feltételeket annak bizonyossággal hogy magukat azok alá vetik, alá írni.

5. A szőlő részletekre és a préházra írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, még pedig a bécsi nemzeti banknál folyó évi September 26-a déli 12 órájáig az Ungvári cs. k. kerületi Pénzügy Igazgatóságnál pedig folyó évi september 29-e délutáni 5 órájáig, azonutól csak az árverési bizottmánynál az árverés napján — még pedig annak csak kezdeteig. Az ily írásbeli ajánlatoknak bepecsételve kell lenniök — és a következőket kell tartalmazniok:

a) A szőlő rész és préház megnevezését, melyre az ajánlat tételik, minek az ajánló levél borítékán is: ajánlat kitéve kell lennie.

b) Vezeték és keresztnévét, továbbá minőségét és lakását az ajánlónak azon hozzá adással, hogy teljes korú.

c) Az ajánlott összeget számmal és betűvel osztrák értékben, mert csak kamatokról — vagy pedig egy a szóbeli árverésnél tett legtöbb ajánlatot meghaladó bizonyos összegekről szóló ajánlatok visszautasítatnak.

d) Azon nyilatkozatot, miszerint az ajánlónak az árverési és eladási feltételekről tökéletes tudomása lenne és magát azok alá is veti.

e) Azonfelül az ajánlatnak az ajánló összeg 10% és mint bántpénzt (§ 6) avagy egy nyugtát kell magába foglalnia, hogy a bántpénz (vadium) egy a nemzeti bankra nézve biztos pénztárnál lefizettetett.

6. Az írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés bevégeztével azonnal felbontatnak.

Azon esetben ha a számmal és betűvel kitett összeg között különbség lenne, mindég a nagyobb és előnyösebb ajánlat vétetik tekintetbe.

A szőlő részleteket és préházat illetőleg fentartja különben a nemzeti bank egyetértve a magas cs. kir. Pénzügy ministériummal azokra nézve azon jogát, hogy az ajánlatok között szabadon választhasson, azokat tettszé szerint elfogadhassa, vagy visszautasíthassa a nélkül, hogy az ajánlónak az ajánlat visszautasítása esetében legkissebb kifogása vagy beszólása lenne.

7. A legtöbbet ígérőktől eredő bántpénz biztosíték gyanánt megtartatik, míg a többi bántpénz az árverés bezártával az illetőknek vissza fog adatni.

Az ajánlat által kötelezi magát az ajánló, az eladási szerződés aláírására és az abban foglalt pontok teljesítésére, s a helybenhagyás ideje eltelte előtt ajánlatától vissza nem léphet.

Azon esetben, ha ajánlat elfogadása vagy vissza utasítása bár mioknál fogva az illető ajánlóval nem közölthetne, a felsőbb határozat a legtöbbet ígérőnek, — ezime alatt — vagy ha annak lakása tudva nem lenne, poste restan-

te fog a Bécsi cs. kir. postára adatni, mely esetben a térítvény (Recepisse) alapján a levél feladás napja fog mint kézbesítési nap tekintetni, s az ilyen értesítés oly jog erővel birand, mint ha csak az illető ajánlónak kézbesítettett volna.

8. A vevő, kinek ajánlata elfogadtatott, köteles a vétel árának harmadrészét az értesítéstől számítandó 30 nap alatt és pedig a jószág átadása előtt lefizetni, mely fizetésbe azonban a bántpénz befoglalható.

Ezen határidő leteltével t. i. az értesítéstől számítandó 31-ik napon, az eladott szőlő feltéve hogy a vétel árharmada a vevő által lefizettetett, — a vevő birtokába fog átadatni.

A vétel ár hátraléka az átadásra kitűzött naptól számítva száztól hatjával félevenként előlegesen fog kamatozni, és legtovább négy — ugyanazon napra eső évi részletekben lesz fizetendő.

Ugyan azon naptól kezdve élvezendi a vevő a birtok hasznát és jogát, tartozik ellenben annak terheit is viselni.

Az eladási feltételek láthatók Bécsben a nemzeti banknál, Tokajban az uradalmi tisztartóságnál és Ungvárt a cs. kir. kerületi Pénzügy Igazgatóságnál, s a tivolban lakó — venni kívánókkal — megkeresésekre — közvetlen is közölthetnek.

A cs. kir. kerületi Pénzügy Igazgatóságtól Ungvárt 1864-ik év szeptember 6-án.

NAPTÁRAK 1865-ik esztendőre

FRAENKEL B.

könyvkereskedésében Ungvárt

következő 1865. évre megjelent naptárak kaphatók:

1. Emich Gusztáv „nagy képes naptár.”
2. Remény szerk Girókuti.
3. „Falusi gazda”
4. „Lidércz”
5. „István bácsi”
6. „Bolond Miska”
7. „Krinolin”
8. „Paprika Jancsi”
9. „Családi naptár”
10. „Magyar nép naptára”
11. „Protestáns naptár”
12. „Hafatáridő naptár”
13. „Magyar gazdasszonyok naptára” sat.

Továbbá minden **irodalmi termékek** legyenek azok **bár hol** vagy **ki által** hirdetve kereskedésem által meg zerezhetők. Megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

A **köbléri** köz birtokossági erdőben a **bikk-makk** *) folyó hó 19-én fog elárvereztetni Szerednyén.

Szikszay Imre,
zárgondnok.

*) A mult számban hibásan állott: bikkfa.

Hirdetmény.

Moskovics Ignác unghvári bádogos-nál (nagy-híd utca Szentgotvsky házban) a legkiválóbb **petroleum lámpák**, a legfinomabb **olajjal**, a legjobb minőségű **kávémáslak** **kocsi-lámpák**, **ülő fürdő kádak** sat. igen jutányos áron kaphatók.

Hirdetmény.

Halperth Mór vendéglősnél Munkácsen az arany esillagnál **három teke asztal** (billiard) a hozzá való golyókkal és dákokkal jutányos áron eladó. Értekezhetni személyesen vagy bérmentes levél által a tulajdonossal Munkácsen.

Berzeviczy-Tabódy Gizella és Tabódy Jenő **N. Szlatina** (Ungh-megye) határában lévő **119 holdnyi tagosított birtokuk**, több rendbeli belsőséggel örök áron eladó. Bővebb tudósítás szerezhető Tabódy Jenőnél Budaháza u. p. N. Kapos.

A Zemplén megyei **Homonna-Olyka** erdőségben, Homonnától egy állomásnyira, mintegy 600 darab sertésre való hízó **bikk-makk** eladó. — Bővebb értesítés nyerhető a helyszínen, vagy Homonnán Matolay Victor úrnál.

A Tibai család erdősegeiben termett ez idei **tölgy és bikk makk** f. hó 22-én Ungvárt reggeli 9 órakor Iványi Fekete Lőrincz családi tag egyszersmind a családierdősegek zárgondnokának a Dajbóczy utczában lévő saját házában árverés útján fog eladatni, mely árverésre a makkot venni kívánók ezenel meghivatnak.

Riczko Lőrincz,
családi ügyész.

Hirdetés.

A Pálóczyi urbéri rendbeszedési, tagosítási s aranyosítási pereknek együttes végrehajtására f. évi sept. hó 22-dik napja lévén az alól irt végrehajtó bíró által kiüzve, ezen határ időről a perben nem állott, azonban időközti vételek által lehetőleg érlelt, és ösmeretlen birtokosok ezenel értesitetnek.

Kelt Ungvárt sept. 12-én 1864.

Lyachovits János
Ungmegyei alispán
s végrehajtó bíró.

Máj-foltok elleni szer,

mely az annyira alkalmatlan s a női szépséget sértő májfoltokat rövid idő alatt tökéletesen eloszlatja.

Egy üveg ára 1 ft. o. é.

kapható Gottier Lipót gyógyszerházban Munkácsen. Bérmentes megrendelések a fentebbitett ár és 20 kr. csomagolási díj beküldése mellett gyorsan és pontosan teljesitetnek.

200,000 ft. o.é.

nyerhető

a f. év 1-ső octoberi hitel sorshuzásnak **igérvényei** által

ára csak **3 ft. 50 és 50 kr. bélyeg.**

SOTHEBY J. C. Bécsben.

Ily **igérvények** kaphatók **UNGHIVÁROTT**
Pollák Fülöp kereskedésében.

Nyom Ungvárt Jäger K. betűivel.